

Власний досвід інколи кращий від запозиченого

Інтерв'ю з Надзвичайним і Повноважним Послом Республіки Польща в Україні Яцеком Ключковським

Розмову веде Галина КАЛАЧОВА

– Пане Посол, ви вже чотири роки представляєте інтереси Польщі в Україні. Чи відбулися, на вашу думку, радикальні зміни в розвитку українсько-польських відносин?

– Протягом останніх 10–12 років політичні та економічні відносини між нашими державами є дуже динамічними. Це, у свою чергу, допомагає нинішнім політичним елітам обох країн швидко порозумітися між собою. У ЄС Польщу вважають головним спеціалістом з України, який розуміє все,

що відбувається у вашій державі. Тісна політична співпраця допомагає польській стороні вникнути в те, що діється в Україні. Думаю, інтенсивність контактів залишатиметься такою і надалі.

Щодо економічного аспекту, то за 2002–2008 роки обсяг щорічного товарообігу між нашими країнами зріс

приблизно шестеро. Серед іноземних інвесторів в Україні Польща посідає 12-те місце. Останні 4 роки інвестиції зростали дуже швидко: щороку – фактично на 50%.

В умовах кризи цей процес загальмувався. Польща не настільки багата країна, щоб інвестувати заради інвестування. Займатися бізнесом, коли експортерам не повертають ПДВ, коли виникають адміністративні бюрократичні ускладнення, досить важко. Особливо для бізнесу, не захищеного потужними фінансовими структурами. У першому кварталі цього року відбулося явне зниження рівня польсько-українських економічних відносин практично в усіх сферах. Утім, те саме спостерігається й у внутрішніх торговельних відносинах України.

– Сьогодні наші держави мають важливе спільне завдання – забезпечити необхідні умови для проведення Євро-2012. На якому етапі перебуває підготовка до чемпіонату в Польщі?

– Я не можу сказати, що ми цілком задоволені. Хотілося б зробити більше й краще, щоб використати чемпіонат для цивілізаційних змін у державі. У нас є чимало такого, над чим варто попрацювати. Однак фахівці УЄФА підтвердили, що фактично в усіх польських містах не спостерігається суттєвих запізнень порівняно з планом. Система фінансування зрозуміла, схеми надходження коштів прозорі, визначені завдання не виходять за межі можливостей інвесторів чи влади. В аналізі, підготовленому для комісії УЄФА, переважає зелений колір і є деякі помаранчеві моменти. (Зелений колір означає, що проблем у виконанні завдання немає, помаранчевий – є деякі труднощі, червоний – реалізація завдання у визначений термін практично неможлива. – Г. К.) За п'ятибальною шкалою справляємося на «четвірку».

– Чи коректно порівнювати аналогічні українські мачи з польськими?

– Кольорова мапа України проблемніша – переважає червоний. Звісно, цьому сприяє криза. Я далекий від думки, що Україна не хоче виконувати

зобов'язань, пов'язаних зі спортивною частиною чемпіонату. Переконаний, що всі стадіони, тренувальні і готельні бази для команд будуть готові вчасно. Однак із побудовою нових аеропортів, готелів, паркових майданчиків, відповідного транспортного сполучення до стадіонів можуть виникнути проблеми. А це означає, що приїде менше туристів, й економічний прибуток буде нижчим, ніж очікувалося.

– Чи не має польська сторона намірів щодо спрощення перетину кордону між нашими країнами під час Євро-2012?

– Ми ведемо дуже інтенсивний діалог щодо поліпшення ситуації на кордоні. Але я особисто не бачу зв'язку між проведенням чемпіонату УЄФА і полегшенням візового режиму між нашими державами. Адже українці вболіватимуть за національну команду, яка гратиме в Україні, поляки – за свою команду, яка гратиме в Польщі. Ми можемо зустрітися тільки у фінальному матчі. Квитки на чемпіонат продаватимуть заздалегідь, і вболівальники з інших країн зможуть їх завчасно придбати. Хочу нагадати, що торік Швейцарія та Австрія запровадили під час чемпіонату візовий режим для інших держав. Гадаю, що так само слід вчинити і нам, щоб запобігти неконтрольованому

«Уся Європа зрозуміла: щоб забезпечити надійний і безпечний транзит газу, Україна потребує міжнародної допомоги»

в'їзду фанатів, а особливо – хуліганів з інших країн.

– Поговорімо про інше. З боку польського уряду лунали заяви про те, що офіційна Варшава всіляко підтримуватиме Київ на шляху до ЄС. Навіть за всіх наших політичних негараздів?

– Жодних сумнівів з цього приводу ми не маємо. Але насамперед варто зрозуміти, що приєднання до ЄС – це не проведення дипломатичних переговорів. Спочатку потрібно змінити ситуацію в самій державі, здійснити реформи, вдосконалити інвестиційний клімат, навести порядок у сфері

регуляторної політики, визволити економіку та країну в цілому від корупції.

Ми готові ділитися своїм досвідом. Україна може використовувати і досвід інших країн. Сьогодні у вас перебуває місія ООН, яка підготувала близько 170 рекомендацій щодо того, яким чином краще провести реформи. Але всі ці поради слід втілити в закони, узгодити їх із чинною системою законодавства, органами місцевого самоврядування.

– Скільки період реформ тривав у Польщі?

– Він триває досі. Коли 1999 року Польща стала кандидатом у ЄС, це означало, що на той момент ми вже запровадили основні зміни. А якщо рахувати від моменту підписання угоди про Асоціацію до набуття членства, то це – 12 років.

– Вкрай важливим для України питанням є не тільки налагодження політичного діалогу з ЄС, а й розуміння зі східним сусідом. Якою є позиція Польщі щодо газового конфлікту між Україною і Росією?

– Відносини між Україною і Росією – це справа двох ваших держав. Ми за те, щоб вони були добросусідськими. Європейські країни зацікавлені в тому, аби поставки газу з Росії через Україну були безперебійними.

ЄС запропонував Україні співпрацю в реконструкції газотранспортної системи і забезпеченні нормальних умов транзиту газу. Меморандум про співпрацю підписано. До речі, у ЄС, здається, ще не знають, як нові газові домовленості між Україною і Росією вплинуть на реалізацію цього меморандуму з Євросоюзом. Гадаю, вся Європа зрозуміла: щоб забезпечити надійний і безпечний транзит газу, Україна потребує міжнародної допомоги.

– Деякі країни Європи дозволили собі принаймні частково приватизувати національні системи з транспортування газу. Чи може, на вашу думку, приватизація за участі Росії вирішити проблеми газотранспортної системи України?

– Аби ви зрозуміли краще нашу позицію – Польща не планує на-

→ віть у довгостроковій перспективі якихось розмов про приватизацію польської ГТС: вона є національним надбанням держави, основою нашого економічного суверенітету. Знаю, що і законодавство, і позиція всіх політичних сил України в цьому питанні також є дуже чіткими.

– Яким чином відбувається українсько-польська співпраця з налагодження транзиту нафти до ЄС?

– Низка країн, у тому числі Польща, веде з Україною переговори про створення нового нафтового коридору, який пролягатиме від Каспійського до Балтійського моря. Ми йдемо крок за кроком. Торік під час Київського енергетичного саміту українська сторона заявила, що існуватиме можливість здійснити пілотну поставку нафти від Бродів до Кралупів у Чехії, але цього не відбулося. Нафтопровід Одеса – Броди, що нині працює в реверсному режимі (Броди – Одеса), є одним з основних шляхів транспортування російської нафти до інших країн, від якого ніхто не хоче відмовлятися на користь нового проєкту. Тож ми не знаємо, чи вдасться цей проєкт реалізувати.

У Києві мають вирішити: братимете ви участь у цьому проєкті чи ні. Треба домовитися з постачальниками нафти і, звісно, знайти покупців. У цього проєкту є майбутнє. Ми в ньому зацікавлені.

– Успішна політична реформа – запорука стабільності в державі. Наскільки виправданим було запровадження свого часу двопалатного парламенту в Польщі?

– Польща мала для цього власні причини. По-перше, Сенат у нас існує ще з XV століття. По-друге, з приходом комуністів його на певний час ліквідували. Та коли ми вирішили повернутися до демократії, між комуністичною владою і демократичною опозицією було досягнуто домовленості про те, що в 1989 році відбудуться вибори до Сейму (на жаль, не стовідсотково демократичним шляхом: для кожної партії тоді існували квоти).

За таких умов демократи не могли здобути більшості в Сеймі. Але водночас було погоджено провести демократичні вибори до Сенату.

Уже навесні 1989 року польський Сенат став першою демократичною палатою від часу захоплення влади комуністами. Оскільки в нас двопалатний парламент існує дуже довго, то бажання змінювати такий стан речей не було: двопалатна структура спрощувала вирішення багатьох питань.

Сьогодні обидві палати плідно співпрацюють. Сенат має змогу більше часу приділяти розглядові законопроєктів. Якщо уряд помітить у роботі Сейму якісь помилки, то через Сенат він може висловити свої зауваження і пропозиції.

Така система має свої переваги. Голосування за кандидатів до Сейму відбувається за відкритими партійними списками по округах, тобто переважає пропорційна система. У Сенаті має-

мо політичне представництво іншого типу і мажоритарну систему голосування. Таким чином там легше репрезентувати інтереси окремих регіонів.

За даними соціологічних опитувань, існування двох палат парламенту не має широкої підтримки польських громадян. Однак ми вважаємо, що конституцію не слід змінювати надто часто, тому така система залишатиметься й надалі.

У вашому суспільстві чи у Верховній Раді України я також не бачу особливої підтримки цього проєкту. Звісно, ви можете скористатися досвідом Польщі, але в будь-якому разі варто пам'ятати, що кожна країна має свої способи вирішення проблем й інколи вони кращі від запозичених.